

การพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง*

A Model Development on Prevention Methods of Drug Problems Among Children and Youth in the Northeastern Region

พระครูกิตติวรารณ (ทองปั้น), จิราภรณ์ ฝนสว่าง, อมรรัตน์ ฝนสว่าง และระพีพัฒน์ หานูโสภา
Phrakru Kittiwaratorn (Thongpan), Jiraporn Phansawang,
Amornrat Phansawang and Rapeepat Hansopa
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Udomkiatthongpan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อจัดทำคู่มือวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง การวิจัยครั้งนี้ในเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้กระบวนการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) มุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงานและด้านการติดตามประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบวิธีการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน มีลักษณะระดับความเหมาะสมและการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การเชิญผู้ปกครอง บิดา มารดา เข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดที่โรงเรียนจัดขึ้น และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสนเทศสื่อเอกสาร และแผ่นพับเกี่ยวกับความรู้

*ได้รับบทความ: 8 มกราคม 2562; แก้ไขบทความ: 1 เมษายน 2562; ตอรับตีพิมพ์: 30 กรกฎาคม 2562

Received: January 8, 2019; Revised: April 1, 2019; Accepted: July 30, 2019

ด้านยาเสพติด การมีอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาของนักเรียนและเก็บเป็นความลับ รองลงมาคือ สำหรับผู้บริหาร และครูเห็นว่า อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดมาตรการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียน รองลงมาคือ ความรู้ด้านโทษพิษภัยและการป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนและการเชิญผู้ปกครอง บิดา มารดาเข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหาเสพติดที่โรงเรียนจัดขึ้น

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) ในการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ประกอบด้วย 54 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน จำนวน 15 ข้อ 2) ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 34 ข้อ และ 3) ด้านการติดตามประเมินผล จำนวน 5 ข้อ

3. ผลการจัดทำคู่มือการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนจากผลการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้ ผู้วิจัยนำมาจัดหมวดหมู่ เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการดำเนินการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางและสร้างเป็นคู่มือวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก 10 กิจกรรม

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การป้องกัน; แก้ไขปัญหา; ยาเสพติด; เด็กและเยาวชน

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop a preventive and corrective model for solving the problem of abusing drugs by the juveniles and youths in the North-east, 2) to investigate the agreeability of the developed model with the actual data, and 3) to prepare a manual containing how to prevent and solve the problem of drug addiction among the juveniles and youths in the area as mentioned. The research method employed was the mixture between the quantitative and multi-cases studies of the same case based on the questionnaire in terms of quantity and the interviewing of the persons concerned and studying the related documents in terms of quality. The samples were selected via the purposive sampling technique, and divided into three groups. The first group comprised the administrators and teachers of the schools under the jurisdiction of the Northeastern Secondary Education Offices in the provinces of Rio Et, Kalasin and Mahasarakham, the second group consisted of the students of the same schools in the area as mentioned above, and the third group encompassed 20 specialists who were

long experienced in prevention and solution of the drug problem. The open-end and five-rating scale questionnaires were used as tools to collect the information, and the research process was carried out with the Delphi techniques. The questions were designed to be centered on three fields of 1) planning, 2) implementation and 3) evaluation.

The research results revealed that: the preventive and corrective model for solving the problem of abusing drugs by the juveniles and youths in the Northeast, which was implemented through the three measures, namely, (1) planning, (2) implementation and (3) evaluation was agreeably and suitably correlated with the actual data as collected.

Keywords: Developed model; Prevention; Solution; Drugs; Juveniles and youths

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) เกี่ยวกับปัญหาเสพติดความพลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและปัญหาผู้มีอิทธิพล ประกอบด้วย การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายบริหารจัดการ ปัญหาเสพติด ระบุความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับกลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วน ตามนโยบาย และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา การจัดการศึกษา และรูปแบบการศึกษาที่เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการบริหารจัดการการเรียนรู้ระบบ เศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองเป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและความต้องการของประเทศอันนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งของสังคมฐานความรู้ในทุกกระดับ และสร้างความพร้อม

ของประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระบุความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับนโยบายรัฐบาลนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการ ในปีแรกกำหนดให้การแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ระยะ 5 ปี พ.ศ. (2553-2557) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้เข้าสู่โรงเรียนและส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนและบทบาทของโรงเรียนโดยตรง จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของนักเรียนทั่วประเทศ ที่สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ร่วมกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญดำเนินการสำรวจนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับปริญญาตรี ได้ผลสรุปคือ คนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ไม่นับรวมสุราและบุหรื) ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายคือ

ช่วงอายุของผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีความอยากรู้อยากลอง ยึดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเป็นสำคัญ ประกอบกับในช่วงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นนั้น ยังเป็นวัยที่มีความสับสน ลังเล และสงสัยในการประพฤติปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง จากสถิติของกรมพินิจฯ พบว่า ที่ผ่านมามีคดีเด็กกระทำความผิดมากกว่า 35,000 คดี เป็นคดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษสูงมากที่สุด รองลงมาเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งปัญหาการติดยาเสพติดมากขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนของประเทศไทยส่วนภาคตะวันออก เชียงเหนือตอนกลาง ซึ่งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง จังหวัดร้อยเอ็ดการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงที่มีปัญหายาเสพติดป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่การแพร่ระบาด และควรเฝ้าระวัง 1) ยาบ้า มีการแพร่ระบาด (เสฟ จำหน่ายรายย่อย รายสำคัญ) ในพื้นที่ อำเภอมือร้อยเอ็ด อำเภอหนองพอก อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอโพนทอง อำเภอเสลภูมิ อำเภอกะทิงวิทย อำเภอกุดชุมพภูมิ อำเภอธวัชบุรี และอำเภอจังหาร ตามลำดับ 2) กัญชา มีการแพร่ระบาด (เสฟขายรายย่อย) ในพื้นที่อำเภอมือร้อยเอ็ด อำเภอสุวรรณภูมิ และอำเภอกุดชุมพภูมิ ตามลำดับ 3) สารระเหย (กาวอินทรีย์สังเคราะห์) พื้นที่แพร่ระบาดและควรระวัง อำเภอเมืองร้อยเอ็ดพื้นที่อำเภอเนินพนัง จำนวน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอโพนทอง อำเภอหนองพอก และอำเภอสุวรรณภูมิ การดำเนินงานในพื้นที่อำเภอเนินพนัง ศพส.จ.ร. และอำเภอเนินพนังทั้ง 4 อำเภอ ได้เข้าร่วมโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนิน

งานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอเนินพนัง เมื่อวันที่ 15-16 ธันวาคม 2556 ณ โรงแรมเจริญธานีขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อบูรณาการการทำงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อนงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ในพื้นที่อำเภอเนินพนัง โดยประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในอำเภอ ประกอบด้วย ผอ.ศพส.อำเภอเนินพนังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม (ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอ) และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบำบัดรักษายาเสพติดอำเภอ (สาธารณสุขอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล) ของอำเภอเนินพนัง รวมอำเภอละ 3 ราย เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการประชุมมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในอำเภอต่อไป (ศพส.จ.ร.อ.กพ.55) สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1 ประชุมครูโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง และโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สีแดง จำนวน 60 โรงเรียน ในการคัดกรอง RE X-Ray นักเรียนในสถานศึกษา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 (สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1) ได้มีการประชุมการคัดกรอง RE-X-Ray นักเรียนในสถานศึกษาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่ง สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1 จัดขึ้นเพื่อให้ครูจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากโรงเรียนที่คัดกรองแล้วพบกลุ่มเสี่ยง จำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนที่มีครูตำรวจ หรือครูแดร์ (D.A.E.R) เข้าไป

สอน จำนวน 11 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่อยู่ในชุมชนพื้นที่สีแดง (ชุมชนที่มีความเสี่ยงสูง) รวมทั้งสิ้น 60 โรงเรียน 60 คน ได้รับทราบข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนการดูแลนักเรียนของตนเองให้หลีกเลี่ยงห่างไกลยาเสพติด รวมถึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา การจัดทำแผนบูรณาการทักษะชีวิต และการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จในแต่ละบทบาทของครู ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และของโครงการ D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) นำไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาที่เข้มแข็งโดยมีทีมครูตำรวจ (D.A.E.R) จากตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ (สพ.กาฬสินธุ์ เขต 1) จังหวัดมหาสารคาม เปิดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงและผู้เสพให้ห่างไกลจากยาเสพติดเป็นที่ยอมรับของสังคมพร้อมย้ายาเสพติด ยังคงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการเด็ดขาดอย่างต่อเนื่อง จังหวัดมหาสารคาม โดยอำเภอเมืองและอำเภอกันทรวิชัย เปิดโครงการค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงและผู้เสพให้ ลด ละ เลิก ยาเสพติดทุกชนิด และไม่หันกลับไปยุ่งเกี่ยวอีก เป็นคนดีกลับสู่สังคมและครอบครัว ที่วัดป่าบึงวังยาว บ้านวังยาว หมู่ 4 ตำบลแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด อำเภอเมืองมหาสารคาม (ตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม 8 กันยายน 2556) ทำให้รัฐบาลมีแผนและนโยบายการปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ปี 2556 ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นเกม

ด้านภัยยาเสพติดกิจกรรมจิตอาสา และบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม เป็นต้น โครงการอบรมการต้านภัยยาเสพติด สำหรับเด็กและเยาวชน และโครงการอบรมรวมพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ และปัญญา) ในการขัดเกลาจิตใจของเด็กและเยาวชน ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นคนดีของสังคมปัจจุบันรูปแบบการอบรม โครงการอบรมการต้านภัยยาเสพติด สำหรับเด็กและเยาวชน และโครงการอบรมรวมพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนเมื่อเดือนมีนาคม ถึงเดือน กรกฎาคม 2556 ที่ผ่านมา มีการอบรมโครงการอบรมด้านภัยยาเสพติด ประจำปี 2556 ของโรงเรียนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนในเขตจังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนในเขตจังหวัดมหาสารคาม และโรงเรียนในเขตจังหวัดสุรินทร์ ได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พระวิทยากร วิทยากร และขอความอนุเคราะห์สถานที่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โครงการการต้านภัยยาเสพติด สำหรับเด็กและเยาวชน มีปัญหาเนื่องจากการอบรม ไม่ดีเท่าที่ควร อาจมาจากสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้รูปแบบการอบรมไม่มีประสิทธิภาพเพราะเมื่อเด็กและเยาวชนผ่านการอบรมแล้ว พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไม่มีการเปลี่ยนแปลงเท่าที่ควรโดยสังเกตการณ์ได้จากการติดตามประเมินผล และการเฝ้าระวังการสังเกตพฤติกรรมจากครอบครัว พ่อ แม่ เพื่อน ครูอาจารย์ ในการติดตามและประเมินผล ดังนั้นทางคณะพระวิทยากร ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ และเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น และคณะผู้เกี่ยวข้องได้มีการปรึกษาหารือว่า จะทำอย่างไรที่จะทำให้การอบรมโครงการฯ แต่ละครั้งให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในระยะยาวที่ดีขึ้นต้องการที่จะพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อให้การอบรม กิจกรรมอบรม หาแนวทาง ปรับปรุง แก้ไข และการมีส่วนร่วมของ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันชุมชน และสถาบันศาสนาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นเยาวชนที่ดีของครอบครัว และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ดังนั้น จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพระวิทยากรอบรม 1) โครงการต้านยาเสพติดของเด็กและเยาวชน 2) โครงการอบรมพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด และ 3) โครงการอบรมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา รูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพื่อลดปัญหาการติดยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ซึ่งเป็นการตัดวงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติด และเป็นรากฐานของการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกันแก้ไข

ปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อจัดทำคู่มือวิธีการป้องกันแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม มีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประกอบด้วย 1) ประชากร (Population) คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม) ที่เข้าร่วมโครงการ กลุ่มที่ 2 เด็กและเยาวชนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม) เฉพาะกลุ่มเด็ก

และเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีลักษณะพฤติกรรมทัศนคติ ค่านิยม โอกาสและเงื่อนไขปัจจัยในการใช้ชีวิตที่มีโอกาส/แนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่าบุคคลอื่น หรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การใช้ยาเสพติดมากกว่าบุคคลอื่น ประกอบด้วย โรงเรียนชติยะวงษา จังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนบ้านหนองไฮ จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์และ

2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมหาสารคาม) ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 เด็กและเยาวชนนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม) เฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีลักษณะพฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยม โอกาสและเงื่อนไขปัจจัยในการใช้ชีวิตที่มีโอกาส/แนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่าบุคคลอื่นหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การใช้ยาเสพติดมากกว่าบุคคลอื่น ประกอบด้วย โรงเรียนชติยะวงษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 120 คน โรงเรียนบ้านหนองไฮ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 120 คน โรงเรียนร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 120 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากความสมัครใจของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 375 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative

Research) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประกอบด้วย

- 1) ประชากร (Population) คือ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเจาะจงซึ่งเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ พระวิทยากรและวิทยากรที่มีประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 12 รูป/คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดหรือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 3 คนกลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ จำนวน 5 รูป/คน โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เลือกแบบเจาะจง (Purposive Method) ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่า 10 ปีขึ้นไป เช่น มีประสบการณ์ในด้านการเป็นวิทยากรด้านการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือฝ่ายปกครอง

4. สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีลักษณะดังนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมและ

การปฏิบัติในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ตามความเห็นของนักเรียนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความถึ้น้อยที่สุด คือ การเชิญผู้ปกครอง บิดา มารดา เข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดที่โรงเรียนจัดขึ้น และควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสนเทศสื่อเอกสารและแผ่นพับเกี่ยวกับความรู้ด้านยาเสพติด และการมีอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาของนักเรียนและเก็บเป็นความลับ รองลงมา คือ สำหรับผู้บริหารและครู พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นที่มีค่าความถึ้น้อยที่สุด คือ อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน รองลงมาคือ ความรู้ด้านโทษพิษภัยและการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและการเชิญผู้ปกครอง บิดา มารดาเข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดที่โรงเรียนจัดขึ้น

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 รูป/คน เป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 จากทั้งหมด 3 รอบในเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากได้สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยมุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงาน

ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ในประเด็นหลัก 3 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติงาน และ 3) ด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

3. คู่มือวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) การวางแผน สำรวจสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน โดยเชิญตัวแทนจากส่วนราชการในพื้นที่ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายพัฒนาชุมชน และบุคลากรสาธารณสุข ร่วมประชุมกับโรงเรียน กำหนดนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเพื่อติดตามสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) ประสานความร่วมมือกับองค์กรด้านการปราบปรามป้องกัน และบำบัดรักษาเพื่อเฝ้าระวังและช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหายาเสพติด เช่น การประชุมผู้นำชุมชนและเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อรับทราบปัญหาร่วมกัน และช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน 3) ประกาศกฎข้อห้าม และกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน โดยชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกันกับครู

เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของโรงเรียนโดยไม่นำบุหรี่ยาเสพติดเข้ามาในโรงเรียน 4) ส่งเสริมการให้ความรู้ในเรื่องพิษภัยของบุหรี่ยาเสพติดแก่นักเรียน ทั้งในชั่วโมงเรียน และเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ 5) จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และรายงานพฤติกรรมนักเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน รายงานให้ผู้ปกครองทราบ และระบบการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้นิโคตินและยาเสพติด โดยประสานความร่วมมือกับแพทย์ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ 6) ขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายบุหรี่ยาเสพติดแก่นักเรียน 7) โครงการและกิจกรรมที่โรงเรียนควรจัดเพื่อป้องกันยาเสพติดในแต่ละปีการศึกษา เช่น โครงการต้านยาเสพติดของเด็กและเยาวชน โครงการอบรมพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โครงการอบรมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในการป้องกัน และการแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันงดสูบบุหรี่โลก โครงการงานบุญปลอดสุราการพนัน โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน/ชมรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน โครงการเสี่ยงตามสายให้ความรู้เรื่องยาเสพติด โครงการเพื่อนใจวัยทีน /มุมนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษาปัญหาต่างๆ โครงการดนตรี / กีฬาต้านยาเสพติด เพื่อเป็นกิจกรรมทางเลือกของนักเรียน 8) กำหนดมาตรการป้องกันการลักลอบใช้ยาเสพติดของนักเรียนในสถานที่ลับตา เช่น ห้องน้ำ ห้องเรียน เวลาพักและมุมอับของตึก โรงเรียน ควรจัดให้มีสารวัตรนักเรียนเปลี่ยนเวรกันดูแล โดยมีครูฝ่ายปกครองเป็นพี่เลี้ยง 9) โรงเรียนควรมีมาตรการ

เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุร่วมกันกับผู้ปกครอง อย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง 10) การประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ด้วยวิธีประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การใช้แบบวัดความรู้และสอบถามข้อมูลนักเรียนจากเพื่อน ตลอดจนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดดัชนีชี้วัดถึงความสำเร็จของการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ควรประกอบด้วย โรงเรียนมีมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดที่สามารถปฏิบัติได้ต่อเนื่อง โรงเรียนมีมาตรการที่สามารถแก้ไขและรองรับปัญหายาเสพติดแบบเฉพาะหน้าได้ นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงมีจำนวนน้อยลงหรือมีพฤติกรรมพัฒนาไปในทางที่ดี ไม่มีนักเรียนที่เสพยาเสพติดถ้ามีนักเรียนคนนั้นควรอยู่ในระหว่างการบำบัดรักษาโดยโรงเรียนต้องมีข้อมูลความคืบหน้าของนักเรียน

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง พบว่า การเชิญผู้ปกครอง บิดามารดาเข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดที่โรงเรียนจัดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองบิดามารดาไปทำงานต่างจังหวัดในตัวเมือง และให้เด็กอยู่กับตายายซึ่งมีอายุมากแล้ว ซึ่งมีความเสี่ยงสูง ผู้บริหารและครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและให้ความรู้ด้านโทษพิษภัยและการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

และการเชิญผู้ปกครอง บิดา มารดาเข้าร่วมกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดที่โรงเรียน จัดขึ้น สอดคล้องกับ Kumpferl, et al. (1999) พบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว มีผลต่อการป้องกันการใช้สารเสพติดจึงต้องการจัดทักษะให้แก่เด็กวัยรุ่นและครอบครัวเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เด็กวัยรุ่นเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ครอบครัวเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างทักษะในการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่น และลดปัจจัยในการติดยาเสพติดลงได้อีกยังเชื่อว่ากลวิธีในการจัดโปรแกรมต้องอาศัยเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวใช้หลักการกระจายอำนาจ สร้างทักษะการสื่อสารที่เป็นระบบภายในครอบครัว การจัดการปัญหาความขัดแย้ง และการสร้างเกราะป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กวัยรุ่นตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมของเด็กวัยรุ่น จะช่วยให้เด็กวัยรุ่นปลอดภัยจากการใช้สารเสพติดได้และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสนเทศสื่อเอกสารและแผ่นพับเกี่ยวกับความรู้ด้านยาเสพติด และการมีอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาของนักเรียนและเก็บเป็นความลับเช่นเดียวกับที่ Roberts กล่าวว่า กระบวนการทางสังคมที่สนับสนุนและเกี่ยวข้องกับสารเสพติด โดยนำเอาเรื่องราวสถานการณ์ชีวิต เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดมาวิเคราะห์ตามบริบทของข้อมูลพื้นฐานที่อยู่เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดเน้นวัฏจักรของชุมชนเป็นหลักโดยให้บริการตามการเปลี่ยนแปลงตามพลวัตรของชุมชนที่เกิดขึ้นมีความ

ยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาจากหลักการติดต่อประสานงานโดยรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของสังคมของคนในชุมชน องค์การกลางของหน่วยงานของรัฐบาลกลางจัดหาบริการให้แก่ชุมชนตามความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับ Szapoeznik, Pantin and Coatsworth กล่าวว่า การควบคุมตนเองการได้รับสัมพันธภาพที่ตระหนักรู้โรงเรียน ตลอดจนการประเมินเบื้องต้นในเด็กวัยรุ่นจากผู้ดูแลหรือบิดามารดาใช้การสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ระบบสนับสนุนเป็นเชิงเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปฏิสัมพันธ์ของครอบครัว พ่อแม่ และเด็กวัยรุ่นเช่นเดียวกับ Botvin, et al. (1997) กล่าวว่า การฝึกอบรมทักษะการให้ความสำคัญกับบุคคลต่างวัยเด็กวัยรุ่น กลุ่มเพื่อน โรงเรียนระหว่าง 10-13 ปี โดยใช้หลักการจัดรูปแบบการจับคู่ในกลุ่มวัยต่างกันระหว่างผู้สูงอายุกับเด็กวัยรุ่นมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยและถือว่าเป็นการพัฒนาแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในความคิดเชิงบวก Urban health initiative (2000) ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ผสมผสานการรักษาบำบัด หรือการปราบปรามตามสภาพปัญหาของพื้นที่และกลุ่มคนด้วยกิจกรรมต่างๆ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ด้าน

การวางแผนการพัฒนารูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางด้านการวางแผน พบว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกข้อโดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้น้ำหนักตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) คณะปฏิบัติงานด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ควรประกอบด้วยครูที่รับผิดชอบงาน ยาเสพติด ครูแนะแนว และครูประจำชั้นทุกระดับ 2) คณะอำนวยการและบริหารควรประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและ/หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนสอดคล้องกับที่ Office of Prevention and Suppression of Drugs (2001) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยการดำเนินการแบบบูรณาการมาตรการต่างๆ เข้าด้วยกันคือ มาตรการป้องกัน มาตรการปราบปรามและมาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยใช้มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นมาตรการปราบปรามยาเสพติด เพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ อย่างแท้จริง 3) การสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน โดยดำเนินการผ่าน สถานักเรียนหรือนักเรียนแกนนำทุกระดับชั้นด้วยวิธีจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม 4) สำรวจสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนโดยเชิญตัวแทนจากส่วนราชการในพื้นที่ เช่น ตำรวจ

ฝ่ายปกครอง ฝ่ายพัฒนาชุมชน และบุคลากรสาธารณสุข ร่วมประชุมกับโรงเรียนและ 5) ประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกระดับชั้น เพื่อแจ้งแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียน ให้รับทราบ สอดคล้องกับ Kumpferl, et al. (1999) คือ การป้องกันที่ครอบครัว (Family-focus) เป็นรูปแบบเฉพาะกับผู้ที่เกี่ยวข้องคือครอบครัวและเด็กวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงสูง จึงต้องอาศัยระยะเวลาที่ยาวนานในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานสอดคล้องกับ Ministry of Interior (2000) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย พัฒนา ปรับปรุง ระบบบริหารจัดการองค์กร โดยเฉพาะศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและพัฒนาทบพหน้าที่กระบวนการบริหารจัดการองค์กรปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การพัฒนาระบบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559 และกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณในระดับจังหวัด การกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณ การรายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานของแผนโดยคณะกรรมการ การพัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติดในระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อชี้สถานการณ์ปัญหายาเสพติด และพัฒนาระบบศูนย์ปฏิบัติการข้อมูล

(War Room) ในทุกระดับอย่างต่อเนื่องการพัฒนา รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบกำลังพลยาเสพติด เพื่อสร้างแรงจูงใจอย่างเป็นธรรม การพัฒนาการวิจัย พัฒนาวិชาการและองค์ความรู้ด้านยาเสพติด ระบบข้อมูลเชิงปฏิบัติการฐานข้อมูลยาเสพติด และการพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดอย่างบูรณาการ โดยใช้จังหวัดน่าน่องเป็นจังหวัดต้นแบบด้านการปฏิบัติงาน การพัฒนารูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ด้านการปฏิบัติ พบว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกข้อโดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.13 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้น้ำหนักตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) บันทึกพฤติกรรมนักเรียนที่นำบุหรี่ยาเข้ามาในโรงเรียน ตักเตือนและบอกบทลงโทษให้นักเรียนทราบเมื่อกระทำผิดซ้ำ 2) ครูประจำชั้นและครูแนะแนวต้องให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียนที่สูบบุหรี่เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือต่อไป 3) ประสานงานกับคณะกรรมการชุมชนเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อช่วยกันสอดส่องดูแล สอดคล้องกับ Kiselica (2001) กล่าวถึง หลักการดูแลแบบองค์รวมเน้นการให้บริการด้านการป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กวัยรุ่น ซึ่งบริการที่ได้รับดังตัวอย่าง เช่น การให้คำปรึกษาในวันหยุดพักผ่อน การให้บริการนันทนาการ การให้คำปรึกษาทางาน ให้คำปรึกษาเรื่องทั่วไปตามสภาพปัญหา ให้บริการตรวจรักษาฟรี ให้คำปรึกษาเรื่องกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับที่

สุพจน์ ร่มโพธิ์เย็น (Romphoyen, 2011); ขวลิตนุกขุนทอง (Nokkhunthong, 2014) ได้แนวทางในการแก้ปัญหาควรเน้นไปที่สถาบันครอบครัวและชุมชน ในการที่จะรณรงค์ให้เกิดความตระหนักรู้ทำให้เกิดความอบอุ่นกลมเกลียวดูแลกัน ครอบครัวและการส่งเสริมสนับสนุนให้โอกาสในการประกอบสัมมาอาชีพให้กับเยาวชน เพื่อไม่ให่ว่างงานให้มีความรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็ง โดยอาศัยความร่วมมือกันทุกฝ่ายในพื้นที่ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำครอบครัว เพื่อสร้างครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็ง 4) เมื่อชุมชนละแวกโรงเรียนและโรงเรียนมีการแพร่ระบาดของทั้งยาเสพติดที่ถูกกฎหมาย และผิดกฎหมายแต่ในโรงเรียนมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทถูกกฎหมาย เช่น บุหรี่ สุรา ประกาศกฎข้อห้ามโดยชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกันกับครู เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของโรงเรียนโดยไม่นำบุหรี่ยา และสุรายาเข้ามาในโรงเรียน และ 5) ประกาศบทลงโทษสำหรับนักเรียนที่นำบุหรี่ยา สุรา และยาเสพติดเข้ามาในโรงเรียน โดยให้ชุมชนและนักเรียนสามารถมองเห็นประกาศได้อย่างทั่วถึงสอดคล้องกับโรบินสัน (Robinson, 2001) กล่าวถึงกระบวนการให้บริการความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นของการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงเด็กวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นสภาพของร่างกายที่มีสุขภาพดีและผลกระทบจากสารเสพติด สอดคล้องกับเรนทร์ ตุนทะกิจ ได้เสนอแนวทางในการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเสี่ยง คือ การหาความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของ

ยาเสพติดแล้วเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ในขณะที่สุรเดช รอดจินดา วิจัยเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะและโทษสารเสพติดแก่นักเรียน โดยวิธี สอดแทรกความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาควรมีระเบียบบังคับ และบทลงโทษที่ชัดเจนและควรประชาสัมพันธ์ให้ ครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนทราบ ส่วนในด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สถานศึกษาควรนำหลัก ธรรมและจิตวิทยาในการบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด เช่นเดียวกับที่วีเชียร สุวรรณสิทธิ์ (Suwansit, 2009) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พัฒนาการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดพบว่า ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและความต้องการฝึกอบรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำสอดคล้องกับ แนวทางการแก้ปัญหาสารเสพติดของ Office of Prevention and Suppression of Drugs (2001) ในการลดปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดใน ชุมชน/หมู่บ้านสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านให้ประชาชนในระดับชุมชน/หมู่บ้านเป็น ผู้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยตนเอง โดยประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และประกาศเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดสารเสพติด ด้านการ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนารูปแบบวิธีการ แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางด้านการ ติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกข้อโดยในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้น้ำหนัก ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การรายงาน พฤติกรรมนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดต่อผู้ปกครอง ควรดำเนินการด้วยการเชิญผู้ปกครองมาพบ หลังจากรายงานให้ผู้บริหารทราบหากกรณี ที่ผู้ปกครองเพิกเฉยให้ทำบันทึกปิดผนึกส่ง ไปรษณีย์ถึงผู้ปกครองได้ข้อมูลที่รายงานผู้ปกครอง เป็นข้อมูลเดียวกันกับที่เสนอผู้บริหารโรงเรียน 2) ครูประจำชั้น ครูหัวหน้าสายชั้น และครูแนะแนว ควรเป็นผู้ติดตามพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและ รายงานต่อผู้บริหารโรงเรียน 3) รายงานพฤติกรรม นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ควรรายงานให้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง และ/หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนทราบการ รายงานพฤติกรรมนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดต่อ ผู้บริหารโรงเรียน และ 4) ดัชนีชี้วัดถึงความสำเร็จ ของการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรกำหนดนโยบายให้โรงเรียน จัดทำแผนการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด พร้อมจัดสรรงบประมาณและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง

1.2 กำหนดให้มีหลักสูตรการเรียน

การสอนเกี่ยวกับองค์ความรู้เรื่องของยาเสพติด การป้องกันและการแก้ปัญหาในระดับชั้นที่เหมาะสมต่อไปเพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

2.1 ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

2.2 ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความตระหนัก ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดร่วมกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการ

มีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในชุมชนอื่นๆ ในส่วนกลาง หรือชุมชนอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค เพราะมิติต่างๆ ของแต่ละชุมชนอาจไม่เหมือนกัน ทำให้ได้รูปแบบและวิธีการอื่นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เช่น ข้าราชการฝ่ายปกครอง ข้าราชการตำรวจ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด เพื่อเป็นการสะท้อนให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ ของรัฐได้รับทราบข้อมูลทั้งสองด้าน ทั้งด้านความสำเร็จและด้านความล้มเหลวข้อเสนอแนะแนวทาง ตลอดจนความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ภารกิจของตนเอง

References

- Botvin, G.J., et al. (1995). *Life Skill Training*. http://www.life_skill_training.com,abstract.html (Accessed 29 March 2001).
- Kiselica, S.M. (2001). *The keys to effective helping with intercity adolescent males: providing holistic service safety and expanded life option*. <http://web.indstate.edu> (Accessed 29 March 2001).
- Kumpferl, et al. (1999). *Family focused substance abuse prevention: what has been learned from other fields*. <http://www.nida.nih.gov> (Accessed 29 March 2001).
- Ministry of Public Health. (2000). *Guidelines for Surveying Health-Related Behaviors of Students in the Provincial Secondary Schools in the Academic Year 2000*. Bangkok : Chumnumsahakorn Press.
- Nokkhunthong, J. (2014). *Studying the Problems and Guidelines for Prevention of Drug Addiction in the Secondary Schools under the Office of the Secondary Education Area II. M.A. Degree. Educational Administration Program*. Graduate School : Rajabhat University of Sri Ayutthaya Province.

- Office of Prevention and Suppression of Drugs. (2001). *Journal of the Office of Prevention and Suppression of Drugs (September 1999-February 2000)*. <http://web.indstate.edu> (Accessed 29 March 2001).
- Robinson, D.J. (2001). *ASAP Program Information*. <http://asap.bsd.Uchicago.edu/asaprogram.html>.29/03/2544 (Accessed 29 March 2001).
- Romphoyen, S. (2011). Guidelines for Prevention of Drug Addiction in Ta Se Sub-District, Mueang District, Yala Province. *M.A. Degree Local Administration Program*. Graduate School : Khonkaen University.
- Suwansit, W. (2009). Development of Curriculum on Participatory Prevention of Drug Addiction for the Inmates of Chumphon Provincial Prison. *M.A. Degree Social Science for Development Program*. Graduate School : Rajabhat University of Surat Thani.
- Urban Health Initiative. (2000). *Substance abuse prevention*. <http://aspe.hhs.gov> (Accessed 28 March 2001).

